

KURZ VELITEĽA PRÁPORU V IZRAELI AKO JEDEN Z EKVALENTNÝCH KURZOV NA VOJENSKÚ HODNOSŤ

THE BATTALION COMMANDER COURSE IN ISRAEL AS ONE OF THE EQUIVALENT COURSES FOR MILITARY RANK

Monika SAGANOVÁ

HISTÓRIA ČLÁNKU

Doručený: 28. 02. 2023

Schválený: 12. 06. 2023

Vydaný: 30. 06. 2023

ABSTRACT

The article deals with the equivalent courses for achieving military rank in the Slovak army forces. The aim of the article is to introduce the participation of Slovak soldiers in The Battalion Commander Course. It refers to the positives and negatives of the course in Israel. The main part of this course deals with the developing leadership of the commanders, the goal is to train and educate the commanders, to set a personal example and to prepare the commanders for the deployment in a large scale of operations.

KEYWORDS

officers, training, leader, technology, operation, planning process, decision, commander

© 2022 by Author(s). This is an open access article under the Creative Commons Attribution International License (CC BY). <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

ÚVOD

Vzdelávanie dôstojníkov Ozbroyených síl Slovenskej republiky je nepretržitá a systematická aktivita počas celej doby trvania výkonu štátnej služby. Vojenské vzdelávanie zahŕňa v prvom rade splnenie požiadaviek potrebných na vojenskú hodnosť, ktoré získava profesionálny vojak v kariérnych kurzoch pred povýšením alebo vymenovaním do vyššej vojenskej hodnosti. Ešte dôležitejšie je však zdokonaľovanie odborných zručností a vedomostí profesionálneho vojaka potrebných na konkrétnu funkciu podľa druhu vojska, v ktorom pôsobí. Odborné povedomie profesionálneho vojaka v dôstojníckom zbore je neoddeliteľnou súčasťou dobrého veliteľa a lídra. Odbornosť každého jedného profesionálneho vojaka zvyšuje úroveň Ozbroyených síl Slovenskej republiky (ďalej len „OS SR“).

Cieľom článku je poukázať na potrebu zvyšovania odbornej pripravenosti a získavanie odborných vedomostí. Absolvovaním kariérnych kurzov spĺňajú dôstojníci potrebné

požiadavky na jednotlivé dôstojnícke vojenské hodnosti v zmysle ustanovení Služobného predpisu hlavného služobného úradu č.109/2022 o požiadavkách na vojenskú hodnosť a odborných požiadavkách na výkon funkcie, o úrovni znalosti cudzieho jazyka na vojenskú hodnosť a na výkon funkcie, o spôsobe ich získavania, o podmienkach uznávania požiadaviek na vojenskú hodnosť a odborných požiadaviek na výkon funkcie dosiahnutých pred účinnosťou zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Služobný predpis HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov“). Avšak absolvovanie kariérneho kurzu, ktorý je z pravidla všeobecný pre danú vojenskú hodnosť, nezahŕňa odborné znalosti potrebné na výkon konkrétnej funkcie.

Služobný predpis HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov pojednáva o požiadavkách na vojenskú hodnosť. V hodnostnom zbore dôstojníkov - poručík, nadporučík a kapitán je požiadavkou na vojenskú hodnosť absolvovanie **vojenského programu alebo dôstojníckeho kurzu pre absolventov vysokých škôl** (ďalej len „DKVŠ“). Pre vojenskú hodnosť major je požiadavkou na vojenskú hodnosť **základný veliteľsko-štábny kurz** organizovaný Centrom vzdelávania Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika. Pre vojenské hodnosti podplukovník a plukovník je požiadavkou na vojenskú hodnosť **vyšší veliteľsko-štábny kurz**, pre generálske vojenské hodnosti je požiadavkou na vojenskú hodnosť **kurz národnej bezpečnosti** organizovaný rovnako Centrom vzdelávania.

Profesionálny vojak, ktorý úspešne absolvoval zahraničný ekvivalentný kurz na vojenskú hodnosť podľa prílohy č. 1 Služobného predpisu HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov taktiež spĺňa požiadavky na vojenskú hodnosť.

Medzi kurzy organizované v zahraničí potrebné na povýšenie do vojenskej hodnosti podplukovník a plukovník patrí aj **Kurz veliteľa práporu – The Battalion Commander Course** (ďalej len „BCC“) v Izraeli, ktorý bol ako pilotný kurz organizovaný pre príslušníkov ozbrojených síl krajín Vyšehradskej skupiny (V4). Do kurzu boli po prvýkrát, zatiaľ jedinýkrát, zaradení aj slovenskí profesionálni vojaci v hodnosti major. Článok prostredníctvom výskumného interview interpretuje praktické skúsenosti a vedomosti získané z obdobia november 2021 až február 2022 a zovšeobecňuje poznatky, ktoré je možné aplikovať v podmienkach OS SR. Metódou komparácie popisuje rozhodovací proces veliteľa zaužívaný v OS SR a porovnáva ho s izraelským modelom. Kurz BCC bol naplánovaný pre dôstojníkov OS SR v rovnakom období aj v roku 2022/2023, avšak BCC je vykonávaný v priestore, kde je nestabilná bezpečnostná situácia a kurz bol v roku 2022 zrušený z dôvodu bezpečnostných hrozieb v Izraeli.

1 AKTUÁLNA SITUÁCIA V MIESTE VYKONÁVANIA KURZU BCC

1.1 Bezpečnostná situácia v Izraeli

Už v 19. storočí sa usilovalo sionistické hnutie o vznik moderného štátu Izrael, ktorý sa odvoláva na biblickú myšlienku izraelskej zeme, ktorej zasľúbenie tvorí jeden z ústredných motívov judaizmu už viac ako 3000 rokov. Po prvej svetovej vojne ustanovila Spoločnosť národov Britský mandát v Palestíne s cieľom vytvoriť „domovinu pre židovský ľud“. (Gilbert, s.57). V roku 1947 Organizácia Spojených národov schválila rozdelenie Mandátu Palestína na dva štáty – židovský a arabský. (Gilbert, s. 162). Aj keď Liga arabských štátov tento plán odmietla, Izrael na jeho základe vyhlásil 14. mája 1948 nezávislosť a v nasledujúcej víťaznej Vojne za nezávislosť rozšíril svoje hranice nad rámec plánu OSN na rozdelenie Palestíny. Odvtedy trvá medzi Izraelom a susediacimi arabskými štátmi konflikt, ktorý vyústil do niekoľkých vojen a desaťročí násilia, trvajúcich dodnes. S dvoma susediacimi štátmi, Egyptom a Jordánskom, Izrael už mierové zmluvy podpísal a teraz sa usiluje o dosiahnutie dohôd s Palestínčanmi.

1.2 Izraelské obranné sily

Izraelské obranné sily (ďalej len „IDF“ – Izrael Defense Forces) vznikli v roku 1948 počas Vojny za nezávislosť transformáciou Hagany a niekoľkých ďalších polovojenských organizácií. Ich existencii predchádzalo založenie štátu. (Historie, 1948) Štruktúra IDF pozostáva z pozemných síl, letectva a námorníctva. Obranné sily počas nasadenia úzko spolupracujú s vojenskou spravodajskou službou Aman a so spravodajskou službou Mosad, ktoré im poskytujú dôležité informácie. Šin Bet je bezpečnostná služba, ktorá kooperuje so spomínanými spravodajskými službami. IDF sa už mnohokrát zúčastnili ozbrojených konfliktov, čo z nich robí jedny z najskúsenejších a najlepšie pripravených armád sveta. (Israel Defense Forces, 2023)

Väčšina Izraelčanov je v 18. rokoch života povolaná na povinnú vojenskú službu. Muži slúžia tri roky, ženy dva a vojenská služba sa vykonáva ešte pred nástupom na vysokú školu. Muži robia každoročne po ukončení povinnej vojenskej služby niekoľkotýždenné vojenské cvičenie až do svojich štyridsiatich rokov. U žien to nie je povinné, avšak môžu byť tiež zaradené medzi rezervných vojakov. Oslobodení od povinnej vojenskej služby sú izraelskí Arabi a charedim (ortodoxní židia). Oslobodenie študentov ješiv od povinnej vojenskej služby naráža v izraelskej spoločnosti na protesty.

Alternatívou pre osoby, ktoré získajú oslobodenie od povinnej vojenskej služby z rôznych dôvodov, je Šerut Le'umi alebo národná služba, ktorá zahŕňa službu v nemocniciach, školách a iných sociálne prospešných programoch. (Sherut Leumi, 2023)

Izraelská armáda má približne 620 500 vojakov, z toho 176 000 aktívnych a 445 000 rezervných vojakov. Je vybavená vyspelými zbraňovými systémami navrhnutými a vyrobenými zväčša v Izraeli. Významným zahraničným dodávateľom sú hlavne Spojené štáty americké. V spolupráci Izraela a USA bol vyvinutý systém protiraketovej obrany Arrow. Izrael rovnako od Jomkipurskej vojny v roku 1973, kedy koalícia Egypta a Sýrie začala prekvapivý útok na Izrael v oblasti Suezského prielavu a Golanských výšin, vyvinul vlastnú sieť špionážnych satelitov. (Katz, 2023)

Úspech programu špionážnych satelitov Ofek zaradil Izrael medzi sedem krajín sveta, ktoré majú satelitné kapacity a technológie. (Zoren, 2023)

Izrael tiež vyvinul svoj vlastný bojový tank Merkava, ktorý nebol nikdy predaný do zahraničia. Od svojho založenia vynakladá Izrael na svoju obranu významný podiel hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“). V roku 1984 to napríklad predstavovalo až 24 % HDP. V súčasnosti sa výdaje na obranu pohybujú okolo 5,2 % HDP. (The World Bank, 2023)

2 KURZ VELITEĽA PRÁPORU V IZRAELI

Kurzu veliteľa práporu sa zúčastnilo dvanásť profesionálnych vojakov v rámci krajín V4, v zložení štyria profesionálni vojaci OS SR, štyria profesionálni vojaci Českej republiky, dvaja z Poľska a dvaja profesionálni vojaci z Maďarska. Kurz bol organizovaný v období 7. november 2021 – 3. február 2022. Počas kurzu bolo vykonaných sedem skupinových cvičení v teréne, ktoré vychádzali z jednotlivých častí plánovacieho procesu. Všetky zamestnania boli vedené izraelskými lektormi, ktorí mali reálne operačné skúsenosti z vojenského nasadenia počas konfliktov a vojen prebiehajúcich v Izraeli za posledné desaťročia. Vzdelávacie aktivity boli zamerané na rozhodujúce bitky izraelských obranných síl nielen z historického hľadiska, ale najmä z hľadiska taktického, čo má pre veliteľa práporu hodnotnú skúsenosť a pozitívny prínos v rozhodovacom procese veliteľa.

Kurz zahŕňa zamestnania zamerané na zvyšovanie fyzickej zdatnosti a vytrvalosti, ktoré sú potrebné pre každého profesionálneho vojaka manévrových jednotiek, či už v hodnosti slobodník alebo podplukovník. Myšlienkou IDF je to, že dôstojníci idú osobným príkladom tým, že budú viesť svojich vojakov a budú vždy v čele bitky. (Hirsch, s.39) Tak ako napísal brigádnym generál Gal Hirsch, veliteľ IDF dôstojníckej výcvikovej školy vo svojej knihe Follow me – „Nasleduj ma“ je podstata izraelského veliteľa. (Hirsch, s.1)

Veľkým prínosom kurzu bolo záverečné vykonanie štyroch práporných taktických cvičení, počas ktorých všetci účastníci kurzu mali možnosť veliť izraelským jednotkám. Velenie v anglickom jazyku poskytlo účastníkom kurzu nenahraditeľnú skúsenosť čo využijú na cvičeniach s medzinárodnou účasťou vykonávaných v domácom prostredí či v zahraničí.

2.1 Konceptia a priebeh kurzu

Konceptia kurzu zahŕňala teoretické a následne praktické zamestnania v teréne. V nižšie uvedenej tabuľke je zobrazený priebeh kurzu po jednotlivých týždňoch.

Tabuľka 1 Konceptia kurzu

Týždeň	1. týždeň	2. týždeň	3. týždeň	4. týždeň	5. týždeň	6. týždeň	7. týždeň
V4 BCC	Karanténa COVID19 Úvod kurzu Návšteva pásma Gazy	IDF štruktúra Analýza nepriateľ a terén C4I 1x TEWT Fauda base	Druhy bojovej činnosti 1x TEWT ODT	Bojisko Plánovací a rozhodovací proces 2x TEWT	Bojová podpora	Druhy vojsk a ukážka spôsobilostí	Yahalom unit Leadership workshop Návšteva OC Gaza divízia
Týždeň	8. týždeň	9. týždeň	10. týždeň	11. týždeň	12. týždeň	13. týždeň	
V4 BCC	Golanské výšiny Ukážka PrTC s BS	3xTEWT Návšteva oper. centra	Karanténa COVID-19 BOZP Proces LL v IDF	Plánovací proces a vykonanie 2x PrTC bez BS	Plánovací proces a vykonanie 2x PrTC bez BS	Leadership Vyhodnotenie kurzu Záverečný ceremoniál	

Zdroj: Študijný program pre BCC

LEGENDA: V4 BCC - Kurz veliteľa práporu určený pre krajiny Vyšehradskej štvorky
 OC Gaza - Operačné centrum Gaza
 C4I - command, control, communications, computers and ISTAR
 TEWT-TPC takticko-poradové cvičenie
 ODT – výcvik na stmelovanie tímov
 BOZP- bezpečnosť a ochrana pri práci
 PrTC bez BS – práporné taktické cvičenie bez bojovej strelby
 PrTC s BS – práporné taktické cvičenie s bojovou strelbou

Kurz bol vykonaný v trvaní 13 týždňov, počas ktorých bolo 7 skupinových cvičení (TEWT), 19 zamestnaní vedených izraelskými lektormi, 22 vzdelávacích aktivít zameraných na bitky izraelských obranných síl, 17 návštev vojenských základní, 39 zamestnaní telesnej prípravy a 4 práporné taktické cvičenia.

Počas kurzu boli profesionálni vojaci oboznámení s doktrínami IDF, v rámci ktorých študovali jednotlivé postupy počas vykonávania ofenzívnych a defenzívnych operácií, prípravu a vykonanie plánovacieho procesu pred samotným vykonaním operácií. V rámci jednotlivých skupinových cvičení im bol predstavený systém C4 ISTAR (Massuah), v ktorom sa naučili

pracovať a neskôr v rámci plánovania a riadenia práporných taktických cvičení ho naplno využívali.

2.2 Systém C4 ISTAR (Massuah)

C4 ISTAR je pokročilý softvérový systém velenia a riadenia umožňujúci plánovanie operácie s operačnými zakresmi zameranými na analýzu terénu a nepriateľa, vytvorenie vlastného operačného zakresu s manévrom vlastných jednotiek, predpokladaným manévrom nepriateľa, taktiež paľby vlastných jednotiek, logistiku a zdravotnícke zabezpečenie. Systém je využívaný v rámci IDF až do stupňa družstvo. Systém umožňuje tvorbu operačného rozkazu a okamžitú distribúciu podriadeným jednotkám, čo značne urýchľuje plánovací a rozhodovací proces na všetkých stupňoch velenia. Systém umožňuje riadenie operácií v reálnom čase a priestore, slúži taktiež ako „blueforce tracker“ – čo umožňuje veliteľom na všetkých stupňoch riadenia udržiavať situačné povedomie v reálnom čase. Hlavnou výhodou systému je integrácia všetkých druhov vojsk, ktorými IDF disponujú, v reálnom čase a priestore.

2.3 Simulačné technológie IDF

Izrael patrí medzi krajiny s najrozvinutejším technologickým sektorom, čo sa odzrkadľuje aj vo vybavení a výzbroji izraelskej armády. Simulačné technológie IDF pripravujú vojakov na situácie, s ktorými sa stretnú v rámci výcviku v teréne alebo reálneho nasadenia. Strelecké simulátory na všetky druhy zbraní umožňujú vykonanie streliieb jednotlivca až po stupeň prápor. V rámci využitia simulátorov si vojaci IDF osvoja manipuláciu so zbraňami pred samotným vykonaním streliieb. IDF disponujú simulátormi pre všetky druhy vojsk, napríklad simulátor pre navádzanie a opravu paľby delostreleckých jednotiek, pre navádzanie vzdušnej podpory, simulátor pre vodičov bojových vozidiel a iné. Okrem simulátorov využíva IDF na výcvik vojakov aj virtuálnu realitu, ktorá približuje reálne situácie v bojovej činnosti. Využitie simulačných technológií používaných v Izraelskej armáde malo veľký prínos pre všetkých účastníkov kurzu BCC v rámci ich prípravy a tréningu.

2.4 Plánovací a rozhodovací proces

Proces plánovania operácií na taktickej úrovni využívajú velitelia a štáby jednotiek na analýzu a vývoj celkovej úlohy, analýzu a porovnanie variantov činnosti (COA – Course of action), rozhodnutie o optimálnom variante činnosti a vytvorenie plánu a rozkazu na vykonanie operácie. (Plánovanie operácií na taktickej úrovni, 2021). V krajinách NATO je plánovací proces štandardizovaný a vychádza z publikácie APP-28, Tactical Planning for Land Forces.

Izrael nie je členskou krajinou NATO a plánovací a rozhodovací proces IDF nie je v súlade so štandardmi NATO, čo bolo pre účastníkov kurzu krajín V4 náročnejšie

pri príprave plánovania a riadenia operácií. Plánovací proces vykonávali v systéme C4 ISTAR, ktorý bol nápomocný či už pri tvorbe operačných rozkazov alebo neskôr pri samotnom riadení bojovej činnosti v rámci fázy vykonania jednotlivých operácií. Na rozdiel od štandardizovaného plánovacieho procesu používaného v krajinách NATO podľa APP-28, v Izraeli zodpovedá za celý plánovací proces veliteľ práporu samostatne. V IDF sa nevydávajú počas operácie varovné rozkazy, ale priamo sa zapracovávajú jednotlivé úlohy do C4I, ktoré sú okamžite k dispozícii pre všetky podriadené jednotky a ide teda o súbežné plánovanie.

Doklad zámeru v OS SR veliteľ predkladá svojmu nadriadenému veliteľovi na schválenie, a až potom sa spracováva operačný rozkaz. V IDF veliteľ práporu svojho nadriadeného len oboznamuje so svojím zámerom, nepredkladá mu ho na schválenie. Pri výraznom nesúhlase nadriadeného veliteľa zapracováva veliteľ práporu pripomienky len v prípade, že s nimi súhlasí. V opačnom prípade pokračuje v plnení predstaveného zámeru.

Niektoré časti plánovacieho procesu však boli podobné so štandardizovaným plánovacím procesom NATO, napríklad analýza terénu či oboznámenie štábu za pomoci vykonania Brífingu, čo umožnilo účastníkom kurzu využiť poznatky a skúsenosti získané z cviční v rámci krajín NATO alebo z kariérnych kurzov potrebných na dosiahnutie vojenskej hodnosti major (ZVŠK, ISOC, ekvivalentné kurzy v zahraničí).

3 Poznatky z kurzu BCC pre odbornú prípravu profesionálnych vojakov

Kurz veliteľa práporu poskytol všetkým účastníkom krajín V4 nenahraditeľné skúsenosti a vedomosti, ktoré sú vo väčšej miere schopní využívať vo svojej ďalšej kariére. Izrael geograficky patrí do krajín Blízkeho východu, kde sú rozdielne bezpečnostné hrozby a riziká ako v krajinách strednej Európy. Preto nie je možné aplikovať všetky poznatky získané v kurze v domácom prostredí, avšak aj profesionálni vojaci OS SR pôsobili v krajinách s podobnými bezpečnostnými hrozbami a rizikami, ktorým čelí Izrael. Členstvo Slovenskej republiky v euroatlantických a európskych štruktúrach nás zaväzuje sa aktívne podieľať na udržiavaní bezpečnostnej situácie členských krajín. V prípade krízovej situácie v prostredí kultúrne podobnom krajinám Blízkeho východu, budú aplikovateľné všetky poznatky získané v kurze BCC.

3.1 Aplikovateľné poznatky v OS SR

Izraelská armáda si zakladá na hodnotách vodcovstva omnoho viac ako akákoľvek iná krajina. *„Vodca je ten, ktorý vždy stojí v čele a čelí mnohým problémom a dilemám. Musí vedieť využiť pridelený čas a nesmie stratiť ani kvapku vzácneho času autority a zodpovednosti, ktorá mu bola zverená. On je ten, ktorý udržuje morálnu integritu, pretože hodnoty určujú výsledky“.* (Hirsch, 25) Len tím, ktorý drží spolu dosiahne úspech.

Byť dobrý vodca a presadzovať hodnoty vodcovstva sú atribúty, ktoré boli počas kurzu BCC kľúčové. Veliteľ je človek, ktorému musia jeho podriadení plne dôverovať a vo všetkom ho nasledovať. Zamestnania vykonávané počas kurzu boli zamerané na budovanie dôvery medzi jednotlivými účastníkmi kurzu, vybudovanie dobrého tímu a hlavne na utváranie vodcovských schopností v každom jednom profesionálnom vojakovi. Leadership workshop prebiehal metódou hier, kedy sa jednotlivé tímy museli rozhodovať v obmedzenom časovom horizonte a pod nátlakom. *„Každý človek sa inak správa, ak sa dostane do krízovej situácie. U niekoho krízová situácia spôsobí „zablokovanie“ logického uvažovania a schopnosti konať podľa požadovaných štandardov, u iného kríza zase pôsobí ako významný stimulátor a aktivizátor, je schopný konať rýchlo, rozhodne a prejaví vodcovské schopnosti. Dokáže prijímať netradičné riešenia a dosahovať úspech. Teda nie každý, kto sa v „normálnych“ podmienkach prejavuje ako spoľahlivý, dôsledný a precízny bude schopný plniť svoju funkciu aj v podmienkach zvýšenej záťaže.“* (HOFREITER, 2005, s.125) Práve v takýchto situáciách sa v tíme ukáže pravý veliteľ, ktorý vie prijať rozhodnutie a viesť svojich ľudí. Je to jeden z poznatkov, ktorý nie je finančne náročný a je ho možné využiť v našom prostredí. Podobné zamestnania zamerané na vodcovstvo nám môžu byť nápomocné pri výbere dobrého veliteľa družstva z radu vojakov, dobrého veliaceho čaty či veliteľa roty. Úlohy zamerané na budovanie kolektívu môžu byť zaradené napríklad do veliteľských príprav či zhromaždení.

Veľkou výhodou IDF je spomínaný rozvinutý technologický sektor, ktorý zabezpečuje vybavenie IDF jednými z najmodernejších zbraňových a podporných systémov, potrebných pri vedení bojovej činnosti. Neodmysliteľnou súčasťou získavania informácií, či už pri výcviku alebo pri reálnom nasadení, je využívanie dronov, ktoré poskytujú detailné informácie v reálnom čase. To umožňuje veliteľovi prijímať správne rozhodnutia v rýchlo meniacom sa prostredí. Ďalšou neodmysliteľnou súčasťou je systém velenia a riadenia zaužívaný v IDF C4 ISTAR, ktorý zjednodušuje a najmä urýchľuje procesy plánovania a riadenia operácií.

Pri následnom vyhodnotení akcie (after action review – ďalej len „AAR“) využíva IDF informácie získané zo spomínaných technológií – dronov, C4 ISTAR. Tieto napomáhajú veliteľom vyhodnotiť bojovú činnosť, správnosť rozhodnutí jednotlivých veliteľov a najmä poskytujú vstupné podklady pre Lesson Learned. Zavedenie takýchto technológií do OS SR by urýchlilo činnosť veliteľov pri prijímaní rozhodnutí v rámci bojovej činnosti. Je nutné podotknúť, že systém velenia a riadenia využívaný v OS SR je v súčasnosti v procese modernizácie a prechádza zo systému C2 SYS (Command and Control) na Brigádny automatizovaný systém velenia.

Zavedenie a následné využívanie simulačných technológií, napriek vyšším vstupným nákladom, by umožnilo zefektívniť prípravu jednotlivca na operačné použitie. Či už sa jedná o vedenie strelby z ručných zbraní alebo o komplikovanejšie simulačné technológie ostatných druhov vojsk. V konečnom dôsledku dosiahneme vyššiu efektívnosť a vycvičenosť

profesionálnych vojakov rýchlejšie a za nižšie náklady ušetrením finančných prostriedkov potrebných na výcvik (munícia, pohonné hmoty, atď...).

3.2 Neaplikovateľné poznatky v OS SR

Izrael je z geografického, politického, kultúrneho i náboženského hľadiska rozdielny od členských krajín NATO, čo sa odzrkadľuje aj v odlišných postupoch v rámci bojovej činnosti. Mottom IDF je „Commanding from the front“ - veliteľ vždy ide osobným príkladom a velí jednotám v čele zostavy. Je dôležité, aby aj v rámci OS SR bol každý veliteľ osobným príkladom svojim podriadeným. Stále operačné postupy členských krajín NATO však neumožňujú, aby bola pozícia veliteľa pred prvosledovými jednotkami počas bojovej činnosti. Práve táto skutočnosť spôsobuje v izraelskej armáde najvyššie percento úmrtnosti v dôstojníckom zbore vo veliteľských funkciách. Spôsob získavania, vzdelávania a povyšovania dôstojníkov v členských krajinách NATO je zložitejší a časovo náročnejší ako v IDF, ktoré sú schopné flexibilne a rýchlo nahrádzať straty. Proces získavania dôstojníkov v IDF je založený na výbere z najlepších poddôstojníkov aj bez potreby vysokoškolského vzdelania, ktorí boli povýšení z hodnostného zboru mužstva.

Plánovací proces na úrovni prápor, ktorý si účastníci kurzu osvojili počas jednotlivých skupinových cvičení, bol v porovnaní so štandardmi NATO odlišný, ale aj flexibilnejší a rýchlejší. Pre OS SR je to však jeden z neaplikovateľných poznatkov, nakoľko všetky členské krajiny NATO využívajú jednotný plánovací proces v zmysle APP-28, Tactical Planning for Land Forces a počas medzinárodných cvičení sú jednotlivé kroky plánovacieho procesu OS SR kompatibilné s ostatnými členskými krajinami NATO.

Z praktických skúseností účastníkov kurzu BCC môžeme aj virtuálnu realitu používanú v IDF ako simulačný prostriedok zaradiť medzi neaplikovateľné poznatky pre OS SR. Virtuálna realita nedokáže nahradiť reálne skúsenosti získané počas výcviku a nepripraví dôkladne profesionálnych vojakov na zvládnutie jednotlivých činností.

Technologický rozvoj a inovácie Izraela sú veľkou výhodou v mnohých oblastiach, či už vo výzbroji, materiálnom zabezpečení či príprave profesionálnych vojakov izraelskej armády. Môžeme však podotknúť, že sú činnosti, ktoré praktický výcvik a memorovanie získaných zručností nenahradí ani virtuálna realita či najrozmanitejšie moderné simulačné prostriedky.

ZÁVER

Profesionálni vojaci OS SR hodnotia účasť v kurze veliteľa práporu v Izraeli veľmi kladne. Zároveň inštruktori IDF hodnotili našich príslušníkov ozbrojených síl na najvyššej úrovni hlavne za ich prístup, nasadenie a odhodlanosť v plnení úloh. Preukázaním veľkej dôvery v našich dôstojníkoch zo strany IDF bolo zverenie velenia izraelským práporom v práporných cvičeniach počas návštevy VIP hostí, predstaviteľov ozbrojených síl krajín V4,

ktoré prebiehalo v záverečnej fáze vykonania kurzu. Túto úlohu splnili príslušníci OS SR na výbornej úrovni.

Kurz The Battalion Commanders Course bol dňa 25. decembra 2022 zaradený do zoznamu ekvivalentných kurzov na vojenskú hodnosť **podplukovník, plukovník** vstúpením Služobného predpisu HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov do platnosti, ktorý v porovnaní so Služobným predpisom HSÚ č. 111/2015 v znení neskorších predpisov, kurz BCC nezahŕňal. Je to jeden z mnohých zahraničných kurzov, ktoré sú pre rozvoj a **odborné vzdelávanie dôstojníkov** dôležité.

Zmena systému vzdelávania dôstojníkov za posledné obdobie a prijímanie nových dôstojníkov s civilným vysokoškolským vzdelaním zvýšili potrebu odborného vzdelávania. Pre manévrové jednotky je potrebný kurz veliteľa čaty, roty, veliteľa práporu, brigády, ktorý spraví z dôstojníkov kvalifikovaných a dobrých veliteľov. Pre logistické odbornosti je potrebný kurz, ktorí vyškolí účastníka kurzu ako dôstojníka logistiky ovládajúceho jednotlivé postupy v oblasti logistického zabezpečenia. Pre leteckého navádzača je potrebný kurz predsunutých leteckých navádzačov - Joint Terminal Attack Controller (JTAC) a mnoho ďalších. Niektoré kurzy zabezpečuje AOS formou akreditácie odborných kurzov, ako napríklad práve prebiehajúca akreditácia kurzu NATO Logistic Introductory Course, ktorý je prvým zo štyroch na seba naväzujúcich kurzov NATO Logistic Operational Planner fungujúcich pod záštitou SACEUR v Shape, Belgicko.

Iné odborné kurzy potrebné na výkon jednotlivých funkcií využívajú OS SR v zahraničí, ako je napríklad kurz Maneuver Captains Career organizovaný v Georgii v Spojených štátoch amerických, kurz Joint Command and General Staff Course organizovaný v Estónsku či mnoho iných, ktoré sú uvedené v Prílohe 1 k Služobnému predpisu HSÚ č. 109/2022 v znení neskorších predpisov.

Participácia dôstojníkov OS SR na zavedených ekvivalentných kurzoch v zahraničí je veľkým prínosom pre odborné vzdelávanie dôstojníkov. Je potrebné však podotknúť, že získané skúsenosti a zručnosti zo zahraničných kurzov idú mnohokrát do úzadia a zabúda sa na využiteľnosť a potrebu odovzdávania získaných poznatkov v domácom prostredí.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

HIRISCH, G. 2020. Follow me, Gefen Publishing House Ltd, Jerusalem, Israel, ISBN: 978-965-7023-04-4

Historie: 1948 Izraelské obranné sily [online] [cit. 2023-1-4]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/uqy4>>

HOFREITER, L. 2005 k niektorým požiadavkám na vojenského profesionála, ISBN 80-8040-273-6, Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš)

Israel Defense Forces, GlobalSecurity.org, [online] [cit. 2023-1-4]. Dostupné na internete: :
<<https://lnk.sk/lyr1>>

GILBERT, M. 1998, Izrael: Dejiny, Praha BB Art, ISBN 80-7257-740-9

KATZ, Yaakov, Arrow can fully protect against Iran, The Jerusalem Post, [online] [cit. 2023-1-5]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/nnrz>>

Plánovanie operácií na taktickej úrovni, 2021 Služobná pomôcka SPG-3-44/Oper, odbor vydavateľských činností HS a MO SR, Schválené č. SOV-EL9/1-3-5/2021

PISÁRČIKOVÁ M, MICHALUS Š, 1990, Malý synonymický slovník, Slovenské pedagogické nakladateľstvo, Bratislava, ,ISBN 80-08-00895-4

RANKINGS. Global Peace Index, [online] [cit. 2023-1-4]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/xxw4>>

Sherut Leumi, Nation Service, Nefesh B'Nefesh [online] [cit. 2023-1-4]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/lopi>>

Služobný predpis HSÚ 109/2022 o požiadavkách na vojenskú hodnosť a odborných požiadavkách na výkon funkcie, o úrovni znalosti cudzieho jazyka na vojenskú hodnosť a na výkon funkcie, o spôsobe ich získavania, o podmienkach uznávania požiadaviek na vojenskú hodnosť a odborných požiadaviek na výkon funkcie v znení neskorších predpisov

The World Bank, Military expenditure (% od GDP) – Israel, [online] [cit. 2023-1-12]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/knh5>>

ZOREN, E. L. Israel's Quest for Satellite Intelligence, [online] [cit. 2023-1-4]. Dostupné na internete: <<https://lnk.sk/pder>>

kpt. Ing. Monika SAGANOVÁ

Externá doktorandka katedry bezpečnosti a obrany

Akadémia ozbrojených síl generála M. R. Štefánika

Demänová 393, 031 01 Liptovský Mikuláš

Tel.: 0960 342 370

E-mail: kuciakova.monika7@gmail.com